

Informační a knihovnická studia na ÚISK FF UK

Esej

Linda Skolková

1. ročník bakalářského studia, zimní semestr 2002/2003

Obsah

1. Úvod	3
2. Motivace k výběru oboru studia	3
3. První dojmy a poznatky	4
4. Předpoklad pracovního zaměření	6
5. Perspektivy oboru	7
6. Shrnutí	8
7. Výběr z použité literatury	9

1. Úvod

V tomto eseji bych se pokusila vymezit jednak nejdůležitější momenty, které mě vedly k rozhodnutí podat přihlášku k přijímacímu řízení na Ústav informačních studií a knihovnictví na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, jednak představy o průběhu studia a budoucího uplatnění v praxi. Již z tohoto náčrtu je patrné, že by se téma eseje mohlo také shrnout jako vývoj osobního postoje k oboru od prvních přiblížení, která v některých případech možná nebude zcela jednoduché vysledovat, přes současnost, jež může být z tohoto hlediska poměrně dobře popsatelná, až po budoucí vyhlídky, kde se pravděpodobně projeví více možností rozvoje, a to jak z hlediska jednotlivce, tak také z hlediska celého oboru.

2. Motivace k výběru oboru studia

K otázkám zahrnujícím práci s dokumenty, ať už se jednalo o jejich shromažďování, ukládání, uchovávání, zpětné vyhledání a posléze využití (například ke zpracování referátu či seminární práce) jsem se dostala v průběhu středoškolských studií. Vzhledem k tomu, že jsem na pražském Gymnáziu Jaroslava Heyrovského studovala celkem osm let, je zřejmé, že příležitostí k tvůrčí práci nejrůznějšího charakteru bylo více než dost.

Téměř od počátku studia jsem shromažďovala nejrůznější dokumenty, o kterých jsem měla důvod se domnívat, že by mohly být nějakým způsobem později využity. Většinou se jednalo o časopisecké nebo novinové články. Zprvu nebylo příliš složité vyhledat mezi několika dokumenty konkrétní článek, jenž byl zrovna potřeba, s postupem času se ale tato část osobní dokumentace stala natolik rozsáhlou, že vymyšlení efektivního způsobu třídění se stalo nezbytným. Díky šanonům a archivním boxům se mi postupně podařilo uspořádat dokumenty tak, že pokud jsem já (nebo třeba některý z mých spolužáků) zjistila, že bych potřebovala najít více informací dejme tomu o nějaké historické osobnosti, tak mi v tomto případě většinou stačilo vědět, do jakého časového období daná osoba spadá, a tím bylo určeno, že pokud o ní nějaký článek mám, pak se nachází na příslušném místě vyhrazeném v rámci dějepisických článků právě této době (většinou století). Tento způsob vyhledávání byl samozřejmě stále z velké části založen na paměti, a to v tom smyslu, že – zejména u rozsáhlejších materiálů – jsem si prostě pamatovala, že jsem určitý dokument četla, případně zakládala do nějaké složky, a tudíž zbývalo jenom uvědomit si, kde by se dokument v danou chvíli měl nacházet, jaká by tedy měla být jeho lokace.

Ještě bych měla podotknout, že zatímco v prvních letech jsem shromažďovala články z širokého spektra oborů (pochopitelně opět s ohledem na možnou využitelnost pro potřeby školní výuky), postupně se ovšem začal vynořovat problém zvaný nedostatek místa, a proto jsem se zhruba v posledních čtyřech letech zaměřila zvláště na shromažďování článků z oblasti historie, výtvarného umění a literatury. I tento profil se však nakonec musel nutně ukázat jako příliš široký, takže nepřekvapí, že jsem se po ukončení středoškolských studií rozhodla velkou část dokumentů věnovat bývalé škole, ale to už je jiná kapitola.

Jedním z výsledků tohoto shromažďování bylo také pravidelné vytváření několika školních nástěnek po dobu zhruba čtyř let, které ve většině případů pochopitelně vyžadovalo vyhledání tematicky vhodných materiálů, k čemuž vedle oněch domácích zdrojů sloužily také pokud možno spolehlivé zdroje na internetu.

V průběhu několika posledních let jsem také – paralelně s klasickou papírovou formou – začala využívat možností počítačového zpracování zadaných školních úkolů, což se stalo podkladem pro vedení osobní dokumentace také v elektronické podobě, kde se z hlediska možnosti vyhledání a využití již jednou napsaných prací k dalšímu studiu uplatňovaly podobné principy jako v případě zmiňovaných časopiseckých článků a dalších dokumentů, navíc samozřejmě obohacené rozšířenými možnostmi vyhledávání, například podle slov nebo jejich částí pravděpodobně se vyskytujících v názvu hledaného souboru.

V souvislosti s účastí v různých dějepisných soutěžích (mimo jiné v Mladém historikovi v roce 1997) a zejména pak ve Středoškolské odborné činnosti (v letech 2000 a 2001) jsem se začala

stále více setkávat také s otázkami vyhledávání relevantních dokumentů k danému tématu, tedy k jakési amatérské rešeršní činnosti, a také s problematikou správných citací, což zpočátku nebyla příliš snadná záležitost.

V roce 2002 jsem se navíc rozhodla pokračovat nápadu svého otce zkatalogizovat domácí knihovnu, a to za využití aplikace MS Access. Tento projekt byl zdárně dokončen (samozřejmě je ale pravidelné doplňování novými přírůstky) a vyústil nejenom v možnost zjistit dostupnost dané knihovní jednotky fulltextovým hledáním v databázi, ale navíc přidělením přírůstkového čísla a také lokace každé knihovní jednotky není složité ani skutečné nalezení dané knihy, brožury a podobně. Přestože katalogizace nebyla provedena přesně podle pravidel AACR2R či ISBD, její výsledek se stal velice užitečným i s ohledem na studium, protože se v průběhu zaznamenávání samozřejmě objevila spousta publikací, na jejichž přítomnost v knihovně se již dávno pozapomnělo a kterým bylo tak dovoleno opět spatřit světlo světa a získat na významu.

Samotná práce na zkatalogizování knihovny mi navíc poskytla užitečný, byť zcela nepochybně fragmentární přehled o problémech, s nimiž se může katalogizátor v praxi setkat. Navíc to byla činnost, která byla inspirativní i v jiném ohledu – podnítila mě například k uvažování nad tím, která pole by se vůbec měla v databázi tohoto charakteru vyskytovat a podle kterých údajů se nejspíše bude vyhledávat. Zde bych měla ještě asi doplnit, že v této databázi je zahrnut také stav jednotky, což je pole, do něhož se dá zapsat, komu a kdy byla kniha (zde v širším smyslu) zapůjčena, případně další údaje. Tato primitivní verze výpůjčního protokolu umožňuje půjčovat knihy přátelům a známým bez rizika, že nakonec oba zúčastnění zapomenou na to, že vůbec jedna strana druhé něco zapůjčila. Elektronické vedení databáze navíc umožňuje poskytnutí této databáze případným zájemcům tak, aby si oni sami měli možnost u svého počítače najít potřebnou knihu (a zejména u populární i odborné literatury týkající se historie, zejména moderní, mají poměrně velkou šanci ji opravdu nalézt). Přestože tato možnost je z hlediska počtu zúčastněných osob dosti omezená, má podle mého názoru své opodstatnění (mimo jiné možnost dlouhodobých výpůjček knihovních jednotek).

Kromě těchto praktických činností měla na moje rozhodnutí podat přihlášku právě na studijní obor Informační studia a knihovnictví také následující skutečnost. Vzhledem k profesnímu zaměření mých prarodičů se totiž v naší rodině vždycky často diskutovalo o tématech nějakým způsobem se dotýkajících knihovnictví, vyhledávání informací a rovněž ověřování nejistých informací nebo informací, o jejichž pravdivosti někdo vyslovil pochybnost.

Výše uvedené příklady různorodé práce s informacemi a jejich vyhledáváním mě přivedly k hlubšímu zájmu o danou problematiku. Svou roli sehrály také perspektivy oboru, tedy jeho předpokládaný budoucí rozvoj a stále rostoucí důležitost (o této otázce bude blíže pojednáno v rámci zvláštní kapitoly).

3. První dojmy a poznatky

Již na samotném názvu této kapitoly by se daly demonstrovat první zážitky ze studia, protože s vysvětlením rozdílu mezi „poznatkem“, „informací“, „daty“ a dalšími pojmy jsme se již setkali minimálně jednak v rámci úvodu do studia a základů informační vědy, dále byl také náhled na tyto termíny konfrontován z hlediska informační techniky a s k dalším pojetím podněcuje také samostatná četba.

Prvotní zážitky ze studia by se asi nejlépe daly popsat prostřednictvím porovnání jednotlivých oblastí či okruhů, k nimž se váží jednotlivé přednášky či cvičení.

Zastřešující úlohu má předmět „Úvod do informačních studií“, a to zvláště pokud se týká získání všeobecného přehledu o současném stavu oboru a o možnosti různorodého uplatnění v praxi. Patříčně byl zdůrazněn také vývoj vzdělávání v oblasti knihovnictví, a to jak u nás, tak jinde ve světě. Velice přínosné byly podle mého názoru též tři exkurze, které se v průběhu semestru uskutečnily, to jest exkurze do knihovny Strahovského kláštera, do knihovny, respektive spíše již informačního střediska na FEL ČVUT, a v poslední řadě také do Národní knihovny.

V předmětu „základů informační vědy“ se jednalo zejména o teoretické poznatky týkající se například různorodosti pojetí termínu „informace“ nebo možností využití kvantitativních metod v oboru, zejména pak v rámci bibliometrie, informetrie a scientometrie. Za velice podnětné bych

považovala hledání vzájemných vztahů kupříkladu mezi těmito pojmy nebo i samotné zařazení informační vědy do systému věd, a tudíž také hledání souvislostí s jinými vědami a vzájemné přebírání a využívání metod.

Teorii spojenou s praktickou činností katalogizace představoval (a ještě v letním semestru představovat bude) předmět „identifikační popis“. Domnívám se, že zvolený způsob výuky je velice flexibilní, což je možné chápat také jako vlastnost plně v souladu s vývojem celého oboru. Onou pružností mám na mysli zejména ten fakt, že katalogizace dokumentů (v tomto semestru monografií) není na cvičeních vázána na konkrétní automatizovaný knihovnický systém, ale že naopak získané poznatky umožní práci v jakémkoliv systému. Zde je třeba ještě dodat, že dnes už by se nemělo katalogizovat na každém pracovišti zvlášť, ale mělo by se pokud možno využívat již vytvořených záznamů a přebírat je. Proto je užitečné kombinovat znalost použití Anglo-amerických katalogizačních pravidel (resp. jejich druhého, upraveného vydání) a ISBD spolu s principy uplatňujícími se v UNIMARCu. V tomto ohledu se také nejspíše velmi brzy projeví dynamika oboru, protože už zanedlouho by se měla objevit třetí verze AACR a navíc místo UNIMARCu se v našem prostředí bude přecházet na formát MARC21, v němž opět získají na důležitosti interpunkční znaménka.

Předmět „Dějiny knihoven, knihovnictví a informačních institucí“ nás bude provázet taktéž ještě v dalším semestru, takže v tomto okamžiku by se jeho název mohl bez větších problémů zkrátit na „Dějiny knihoven a knihovnictví“, protože právě otázkách týkajících se samotného počátku knihoven (zpočátku ovšem často kombinovaných s archivy, a tudíž těžko od sebe odlišitelných institucí) a knihovnické činnosti jsme se zatím chronologicky zabývali zvláště těmito oblastmi. Samozřejmě i zde závisí na vnímání jednotlivých pojmů, zvláště pak termínu „informační instituce“. Analogicky je totiž možné chápat počátky informační vědy u správce Aššurbanipalovy knihovny v Ninive, většinou se ale spíše setkáme s uplatňováním tohoto pojmu od 19. století a zvláště po druhé světové válce, kdy vystoupily do popředí kybernetické teorie. Velice zajímavou otázkou je také rozšířená aplikace termínu „kniha“, kdy pod tímto označením nemusíme rozumět pouze knihu ve tvaru kodexu (podle normy International Standard Organization je navíc knihou rozuměn dokument mající více než 48 stran, jinak se jedná o brožuru), ale také například hliněné tabulky či papyrové svitky. Použití zastřešujícího pojmu „dokument“ v souvislosti s těmito a podobnými památkami s sebou přináší otázku možnosti pojmenovávat dřívější jevy novějšími termíny, zvláště pak termíny z moderní doby. V tomto ohledu také není bez zajímavosti značná rozsáhlost termínu dokument tak, jak jej pojímal Paul Otlet. Zdá se, že určitým způsobem se k této šířce stále větším uplatňováním informační techniky a z toho plynoucí rostoucí variability způsobů zaznamenání informací či dat v současnosti vracíme, i když si asi pod pojmem dokument běžně nepředstavíme třeba divadelní inscenaci či náboženský obřad, jak to činil zmiňovaný belgický právník a jeden ze zakladatelů Mezinárodního bibliografického ústavu v Bruselu.

Studování historie oboru, toho, jak se v průběhu dějin postupně formoval a osamostatňoval, je podle mého názoru velice důležitou součástí vzdělání. William Faulkner jednou v diskusi se svými studenty řekl, že minulost je součástí každého muže, každé ženy a každého okamžiku. Budeme-li s tímto výrokem souhlasit, vyjádříme důležitost historických událostí pro současnost stručně a jasně, aniž bychom přitom museli nutně popsat stohy papíru (tedy za předpokladu, že bychom k tomu ovšem ještě dnes papír jako psací látku vůbec potřebovali).

Předmět „informační technika“ je podle mého názoru velice přínosný v tom, že umožňuje uvědomit si ono technické podloží, bez kterého by se dnešní knihovníci ani jiní informační pracovníci neobešli. Na druhou stranu také přímo vyzývá k dalším úvahám nad správným používáním jednotlivých termínů, protože v našem prostředí se „informatika“ používala za minulého režimu podle sovětského vzoru pro obor nyní zvaný „informační věda“, v současné době se informatikou myslí většinou věda o počítačích (termín „Computer Science“ kontra pojem „Information Science“ tento rozdíl ilustruje snad ještě názorněji). Běžně ale stále dochází k záměně, ale je nutné podotknout, že problémy tohoto charakteru (byť s trochu jiným „pojmovým obsazením“) se řeší i ve Spojených státech.

Přednášky a cvičení z předmětu „logika“ patřily v tomto semestru bezesporu k nejobtížnějším, na druhou stranu ale nelze podceňovat rozvíjení dovednosti převádět sdělení v přirozeném jazyce do jazyka formálního. Přestože například jazyk výrokové logiky nebude nikdy schopen postihnout celou šíři různých nepřímých (například neverbálně) vyjádřených významů, jeho znalost je bezpochyby velice důležitá například při přeformulování informačního požadavku za použití příslušných syntaktických

pravidel daného umělého jazyka tak, aby tento dotaz mohl být položen například databázi a aby následně tato databáze mohla poskytnout kupříkladu žádané odkazy na dokumenty nebo aby bylo téma rešerše rozšířeno nebo zúženo, a to v závislosti na množství zobrazených výsledků dotazu.

V předmětu „sociální komunikace“ byl kladen důraz na rozbor komunikace s důrazem na přiblížení informačního procesu ve společnosti. Navíc zde byly podtrženy aspekty týkající se možnosti využití určitých oblastí sémiotiky, lingvistiky či medialistiky v oboru. Za velice podnětnou součást přednášek považuji mimo jiné analýzu jednotlivých částí komunikačního procesu a také například bariér, které zabraňují kýženému přenosu informace od komunikátora k recipientovi. Velký význam bych v tomto ohledu přisoudila rovněž schopnosti a ochotě naslouchat, protože právě tento faktor může výrazně ovlivnit kvalitu přenosu informace (v případě jednosměrné komunikace by se jednalo zejména o recipientův postoj k naslouchání, většinou se ale v praxi setkáváme s komunikací oboustrannou, kde kromě míry aktivního naslouchání u obou – nebo i více – zúčastněných hraje velice podstatnou roli také zpětná vazba).

Předmět „rétorika“ tematicky úzce souvisí s předcházející rozebíranou přednáškou, protože teorie a následně praxe řečnictví se zabývá fenoménem přímé komunikace, která je zvláště v dnešní době často podceňována, i když by tomu tak rozhodně nemělo být. Koneckonců člověk jako tvor společenský by se nikdy neměl zcela vzdát přímé komunikace ve prospěch komunikace nepřímé, jak k tomu občas odlišnění komunikace vyspělými technickými prostředky může vést.

K pozitivnímu dojmu z prvního semestru studia jistě nemalou měrou přispívá i samotné prostředí univerzitního areálu v Jinonicích, kde se odehrává téměř veškerá výuka. Příjemná a klidná atmosféra objektu i jeho okolí by podle mého názoru mohla být dokonce přirovnána ke kampusu. Jedna z posledních realizací architekta Karla Pragera si rozhodně toto pozitivní hodnocení zaslouží. Kromě stavby samotné je třeba zmínit hlavně moderní vybavení počítačových učeben s přístupem nejenom na běžný internet, ale také na nejrůznější části tzv. hlubokého webu.

4. Předpoklad pracovního zaměření

Za velice podstatné zjištění, které je možné učinit již po této zatím krátké době studia, bych považovala široké možnosti uplatnění znalostí v praxi, a to jak v tradičních oblastech (veřejné knihovnictví či oblast vědecko-technických informací), tak rovněž v oblastech, které se začaly utvářet až v poslední době nebo které teprve nyní vznikají či budou vznikat. Tento vývoj pochopitelně úzce souvisí s informační explozí a s následnou nutností jí nějakým způsobem čelit. Proto se domnívám, že i samotnou práci s informacemi na odborné úrovni lze považovat za tvůrčí povolání (hlavní těžiště kreativního využití poskytnutých potenciálních informací ovšem leží na bedrech koncových uživatelů).

V tomto okamžiku pochopitelně není jednoduché a asi ani úplně možné přesně vymezit budoucí zaměstnání jako formu uplatnění poznatků získaných studiem v praxi. Na jednu stranu bych mohla mít již nyní velmi konkrétní geneticky podmíněnou představu o tom, v které části informačního sektoru bych nejraději chtěla pracovat, na druhé straně mě nesmírně láká učinit podobné rozhodnutí až v rámci studia, protože právě díky tomu může má představa získat mnohem jasnější obrysy a také hlubší poznání toho, co všechno daný post obnáší nebo může obnášet.

V zásadě mohu říci, že bych se chtěla zabývat spíše informačním zaměřením. Za velice zajímavý považuji zejména okruh vědeckých a technických informací a s tím spojenou rešeršní činnost, jejíž vybrané aspekty bych chtěla zde alespoň naznačit.

Z hlediska rešerše je velice podstatný moment formulace a zpřesňování informačního požadavku. Zde se mohou ve zvýšené míře prakticky uplatnit prostředky sociální komunikace. Za zaznamenání podle mého názoru stojí zjištění jednoho průzkumu, že větší množství relevantních odkazů bylo nalezeno v případě, že zadavatel téma, jehož se měly dokumenty týkat, zformuloval písemně, a že tedy nebyl uplatněn moment přímé komunikace. Ukázalo se, že nutnost písemné formulace vede k přesnějšímu vyjadřování, což se kladně projeví i ve výsledku rešerše. Na druhou stranu se někdy upotřebí (i když při jiné příležitosti) některé dokumenty, které se ukáží mimo sféru tématu zpracovávaného zadavatelem informačního požadavku, takže mohou znamenat zvýšení míry jeho informovanosti v mírně odlišném tématu a poskytnout mu tak možnost je tvořivě využít.

Informační požadavek může být formulován různě – v některém případě bude představa jeho zadavatele o výstupu taková, že by to měl být dokument (či spíše dokumenty), které se zabývají daným tématem, jindy se zase může jednat o otázku vyžadující přímou odpověď – tehdy se využije faktografického (a nikoli dokumentografického, jako by tomu bylo v předešlém případě) informačního zpracování dokumentů.

Podstatným momentem je tedy vymezení vhodných informačních systémů, kde je možno očekávat nejpříznivější výsledek rešeršního dotazu. Dále je také nutné upřesnit, zda se jedná o jednorázový dotaz (tehdy by byla provedena retrospektivní rešerše, přičemž by se v ní mohly uplatnit ještě další požadavky kromě samotného pokrytí tématu, například časové vymezení období, z něhož mají žádané dokumenty pocházet a podobně), nebo zda má zadavatel zájem o službu typu SDI, tedy o průběžné informování (v tom případě je třeba stanovit zadavateli odborný profil a na jeho základě mu pak v určitém intervalu zasílat zprávy o nových dokumentech z dané oblasti zájmu).

5. Perspektivy oboru

Perspektivy oboru pracujícího s informacemi, zejména vědeckými a technickými, by se asi nejlépe daly charakterizovat pomocí rozvoje vědecké činnosti ve druhé polovině dvacátého století. Z dosavadního vývoje se pak dá nejlépe usuzovat na možný vývoj budoucí.

První podstatný fakt je ten, že došlo k několikanásobnému nárůstu počtu vědců, takže nepřekvapí, že zhruba devadesát procent vědců, kteří kdy žili, jsou ještě nyní naživu. Dále je potřeba poznamenat, že jestliže věda kdysi začínala jako jeden obor a postupně docházelo k diverzifikaci, nyní se začíná projevovat tendence překrývání věd, vzájemného využívání metod vypracovaných v rámci jedné vědecké disciplíny disciplínou jinou (příbuznou nebo i vzdálenější). Tím může zároveň docházet k rostoucí specializaci jednotlivých oborů. Interdisciplinaritou je zase umožněna realizace nejrozličnějších projektů ve velkých měřítkách. Využití nových technologií přispívá k rozšiřování možnosti spolupráce například mezi univerzitami či vládními a průmyslovými organizacemi.

Větší možnost získání informací o již uskutečněných, probíhajících či připravovaných projektech také snižuje duplicitu (nebo i vícenásobnost) zkoumání stejných otázek různými vědci, aniž by to tito o sobě vůbec tušili.

Na druhou stranu ale současná informační exploze znamená, že exponenciálně rostoucí množství producentů i uživatelů informací, a tudíž i informací samotných, velice ztěžuje orientaci, pokud se týká hledání vhodných informačních pramenů pro daný účel. V tomto ohledu může jako velmi výrazný příklad posloužit internet, celosvětová síť sítí. Na jednu stranu umožňuje například mnohem efektivnější komunikaci mezi vědeckou komunitou, na druhé straně ale neexistuje žádný „vrchní dozor“ nad tím, co kdo na internetu zpřístupní, a tudíž do jaké míry zveřejněné informace odpovídají skutečnosti.

Navíc se zde (ještě více než kupříkladu u vědeckých časopisů, pokud zůstaneme ve sféře odborných informací) projevuje fenomén stárnutí informací, protože ačkoliv například webové stránky mohou být aktualizovány, ne vždy se pochopitelně tak děje v nejkratším možném časovém rozmezí od reálného uskutečnění dané změny. Navíc se udává, že průměrná životnost webové stránky je něco přes čtyřicet dní, takže není divu, že svůj význam získávají různé projekty týkající se archivace internetu (na národní úrovni se o to již několik let snaží Švédsko).

Vyhledávací stroje na internetu sice umožňují jednoduché hledání, ale jeho výsledkem může být jen získání částečné informace o daném tématu. Proto možná není od věci přirovnání informací na internetu k velké knihovně, v níž by knihy nebyly uspořádány podle určitého klíče, ale čistě náhodně. Ještě názornější by ovšem byla představa obrovské neuspořádané hromady knih s vytrhanými stránkami...

Klíčovým momentem se stále výrazněji stává schopnost alespoň odhadnout míru spolehlivosti informace (tento problém ovšem rozhodně nevznikl teprve v poslední době, stačí si vzpomenout například na úvahu o fámě jako nejstarším médiu lidstva nebo koneckonců i na publicistické versus odborné informace) a následně také její životnosti.

V řešení společenského informačního problému nám mohou být velice užitečné metody a prostředky informační vědy. Vzhledem k dynamice oboru související s informační explozí je pochopitelně nutné tyto metody a prostředky dále zlepšovat a rozvíjet tak, aby pokud možno odpovídaly potřebám současnosti a blízké i vzdálenější budoucnosti.

Protože však nemůžeme přesně říci, jakými cestami se bude ubírat budoucí vývoj, jako nejlepší řešení se jeví mít připraveno v zásobě několik variant, pro které bude například nějaký prostředek efektivně použitelný.

Již z tohoto nástinu je zřejmé, že informační profesi či spíše profesi je možné pokládat za jakousi páteř současného a zejména budoucího společenského rozvoje, o čemž ostatně svědčí i vznik Ministerstva informatiky ČR k 1.1.2003.

Hovoříme-li o budoucím vývoji oboru a vůbec společnosti dnes tak často označované jako „informační“, pak asi nelze opomenout fenomén zvaný elektronická kniha. Na jednu stranu je jistě lákavá představa, že čtenář elektronické knihy (nebo spíše knih) ušetří spoustu místa, které by jinak musel vyhradit papírovým výtiskům, na druhé straně se zde pochopitelně vyskytuje řada nevýhod – od závislosti na vizualizaci textu pomocí technických prostředků (a tedy oprávněným pochybnostem o možnosti přečtení daného textu v budoucnu) až po nepříliš pohodlné čtení. Určitě se ovšem vyplatí publikovat touto cestou například různé manuály a příručky s předpokládanou krátkou použitelností, i když beletrii podle mého názoru stále většina lidí bude raději číst v klasické papírové podobě a vnímat ji nejenom jako sled myšlenek, ale také si všímat její formy a úpravy.

6. Shrnutí

Do této práce jsem se pokusila zahrnout nejpodstatnější údaje týkající se osobního přístupu k oboru a také některé stěžejní momenty ze stavu oboru v současnosti, popřípadě v blízké budoucnosti.

Nejprve jsem se pokusila vymezit důvody, které mě vedly k výběru oboru. Zde výraznou roli sehrálo jednak vytváření osobní dokumentace od počátku gymnaziálních studií, jednak rodinné prostředí. Podrobněji je rozebrána otázka katalogizace domácí knihovny. Z těchto kořenů pak vyrůstá zájem o prohloubení znalostí v oboru.

V druhé části jsou shrnuty některé z dosavadních poznatků ze studia, a to na základě rozčlenění a zhodnocení důležitosti jednotlivých předmětů. Je též konstatováno příjemné studijní prostředí jinonického areálu.

V rámci kapitoly týkající se možného budoucího zaměření v praxi jsou popsány některé aspekty týkající se rešeršní činnosti jako preferované pracovní orientace.

Poslední kapitola zahrnuje některé aspekty současné informační exploze, jejích příčin a důsledků. Důraz je kladen na zhodnocení vybraných pozitivních a negativních stránek internetu.

7. Výběr z použité literatury

Cejpek, Jiří. *Informace, komunikace a myšlení*. Praha: Karolinum 1998. 179 s. ISBN 80-7184-767-4

Eckhardtová, Dita, Rybka, Michal. *Zahodíme papírové knihy?* [online] [cit. 2002-12-20]. Dostupné z www: <<http://www.softnov.cz/index.php?ID=18464>>

Griffith, José-Marie. *Back to the Future: Information Science for the New Millennium*. [online] c2000 [cit.2003-01-3]. Dostupné z www: <<http://www.asis.org/Bulletin/May-00/griffiths.html>>

Bulletin for the American Society of Information Science, vol. 24, no. 4, April/May 2000.

Vickery, B.C., Vickery, A. *Information science in theory and practice*. London: Bowker-Saur, 1989. 384 s. ISBN 0-408-10684-0

Vlasák, Rudolf. *Informační sektor, informační profese a informační vzdělávání*. Národní knihovna, 2001, č. 3, s. 159-168. ISSN 0862-7487

Využívání odborných informací. Sest. Jiří Cejpek. Praha: ÚVTEI, Institut pro mimoškolní vzdělávání, 1983. 110 s.